

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Věry Sýkorové a soudkyň JUDr. Ivany Hesové a JUDr. Aleny Bílkové ve věci

žalobkyně: **Pražské služby, a.s.**, IČO 60194120
sídlem Pod šancemi 444/1, 190 00 Praha 9
zastoupená advokátem Mgr. Martinem Řandou, LL.M.
sídlem Truhlářská 1104/13, 110 00 Praha 1

proti

žalované: **E. B.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem JUDr. Danielem Honzíkem
sídlem Londýnská 674/55, 120 00 Praha 2

o zrušení rozhodnutí

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 24. února 2020, č. j. 21C 57/2013-238,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náklady odvolacího řízení ve výši 8 186 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám advokáta Mgr. Martina Řandy, LL.M.

Odůvodnění:

Shodu s prvopisem potvrzuje J.S.

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zrušil rozhodnutí Pozemkového úřadu Praha ze dne 13. 12. 2012, PÚ 721/12, v části týkající se pozemku parc. č. xxx, ostatní plocha, o výměře 11 495 m², v k.ú. Xxx a obci Praha, dříve dle PK části parc. č. xxx, role v k.ú. Xxx, a nahradil ho rozhodnutím, že žalované se nevydává pozemek dle katastru nemovitostí parc. č. xxx, ostatní plocha, o výměře 11 495 m², v k.ú. Xxx a obci Praha, dříve dle PK části parc. č. xxx, role v k.ú. Xxx (výrok I.). Právní účinky tohoto výroku soud stanovil ke dni nabytí právní moci rozhodnutí (výrok II.) a zároveň rozhodl, že za tento pozemek nepřísluší žalované náhrada dle zákona č. 229/1991 Sb. (výrok III.). Konečně soud rozhodl o nákladech řízení a uložil žalované je nahradit žalobkyni ve výši 24 054 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám advokáta Mgr. Martina Řandy, LL.M. (výrok IV.).
2. Takto soud rozhodl o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala rozhodnutí uvedeného ve výroku napadeného rozsudku. Žalobkyně tvrdila, že napadeným rozhodnutím Pozemkový úřad rozhodl, že vlastníkem sporného pozemku je žalovaná, se žalobkyní jako s účastníkem řízení vůbec nejednal a doručil jí pouze napadené rozhodnutí. Následnému převodu pozemku bylo zabráněno vydáním předběžného opatření soudu, žalovaná není oprávněnou osobou, na pozemek včas neuplatnila restituční nárok, a ten v prekluzivní lhůtě zanikl a v mezidobí se vlastníkem pozemku stala na základě vydržení žalobkyně. Pozemek byl na základě privatizačního projektu zahrnut v rozhodnutí o privatizaci ze dne 30. 9. 1993, a proto ho nelze vydat. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby a trvala na tom, že je oprávněnou osobou podle zákona o půdě ve vztahu ke spornému pozemku a podala řádnou výzvu. Sporný pozemek byl vyvlastněn JUDr. J. B. po smrti J. M. B. a žalovaná je oprávněnou osobou jako jeho závětní dědička. Trvala na tom, že restituční nárok byl na sporný pozemek uplatněn včas, ten byl převeden neplatně a jeho privatizace proběhla v rozporu s § 3 odst. 2 zákona o půdě. I kdyby soud rozhodnutí Pozemkového úřadu zrušil, musel by konstatovat, že žalovaná je vlastníkem sporného pozemku na základě obecných předpisů. Statní pozemkový úřad považoval napadené rozhodnutí za vadné a navrhl, aby jej soud v rozsudku nahradil. Žalovaná nebyla jakožto závětní dědička bratra původního vlastníka osobou oprávněnou k restituci majetku původního vlastníka podle zákona o půdě. Zároveň žalovaná o vydání pozemku řádně a včas nepožádala.
3. Soud prvního stupně shledal naplněnými podmínky pro projednání žaloby ve smyslu § 244 a násl. občanského soudního řádu (dále jen o. s. ř.) a přezkoumal rozhodnutí Pozemkového úřadu v rozsahu žalobou uplatněným. Po provedeném dokazování vzal za prokázané, že sporný pozemek byl vyvlastněn J. M. B. v roce 1961, poté jej nejpozději ke dni 15. 1. 1962 převzal Státní statek Hlavního města Prahy a bylo mu vloženo vlastnické právo. Dědici J. M. B. byli jeho sourozenci A. K. a JUDr. J. B. a žalovaná nebyla k J. M. B. v žádném příbuzenském vztahu. Žalovaná byla závětní dědičkou JUDr. J. B. jako jeho sousedka a přítelkyně. Ke dni 24. 6. 1991 sporný pozemek držely Pražské komunikace, které při privatizaci zanikly, a jejich právním nástupcem se stala žalobkyně. Soud prvního stupně se především věcí zabýval z hlediska § 4 odst. 2 zákona č. 229/1991 Sb., zákona o půdě, a uzavřel, že žalovaná není ve vztahu ke spornému pozemku oprávněnou osobou. Bylo zjištěno, že J. B. nezanechal závět a jako oprávněnými osobami dle zákona o půdě by byli jeho sourozenci JUDr. J. B. a A. K., kteří již zemřeli. Žalovaná není k J. B., synu J. a M. B., v příbuzenském vztahu, je závětní dědičkou JUDr. J. B. a není proto oprávněnou osobou dle zákona o půdě. Již to byl důvod pro nevydání sporného pozemku žalované, která si této skutečnosti byla dobře vědoma, což vyplývá z písemných podání jejího právního zástupce. Před vydáním napadeného rozhodnutí ze stejných důvodů část požadovaných pozemků navíc vydána nebyla.

4. Dále se soud zabýval tím, zda žalovaná o vydání sporného pozemku požádala včas, v prekluzivní lhůtě dle § 9 odst. 1a § 13 zákona o půdě, a uzavřel, že nikoliv. Soud provedl rozbor obsahu výzvy k vydání pozemku ze dne 16. 4. 1992, kterou podávala žalovaná, Š. F. a F. Č., v níž není uvedeno parc. č. sporného pozemku. Žádost podle razítka byla doručena Pozemkovému úřadu dne 12. 5. 1992 a téhož dne byla Pozemkovému úřadu doručena ještě jedna žádost ze stejného dne, podepsaná Š. F. a F. Č., v níž rovněž není uveden sporný pozemek. V doplnění žádosti ze dne 2. 12. 1992, kterou podepsal Š. F. a F. Č., je uvedeno, že jde o upřesnění žádosti ze dne 16. 4. 1992. Spis obsahuje listinu, podle níž byla blíže neurčená písemnost ve věci restituce žalované doručena úřadu dne 11. 12. 1992 a v čestném prohlášení ze dne 30. 7. 2012 žalovaná prohlásila, že uplatnili žádost na parcely jim známé a žádali o vrácení veškerého majetku, na který mají nárok a o který je komunistický režim připravil. Soud uzavřel, že ve výzvě ze dne 16. 4. 1992 o sporný pozemek žádáno nebylo, navíc bylo žádáno o vydání pozemku po J. B., sporný pozemek byl však odňat J. M. B.. V následující výzvě byly požadovány pozemky po právním předchůdci žadateli, tedy A. K., což je osoba odlišná od J. M. B.. V doplnění žádosti je uvedeno, že ta je rozšířena o pozemky z vložky č. 16 a 1539 a nikoliv z vložky č. 1. V uvedených knihovních vložkách sporný pozemek nikdy zanesen nebyl a JUDr. J. B. nikdy k němu nenabyl vlastnické právo. Rozhodnutí Pozemkového úřadu je zatíženo závažnými vadami a vychází z neprokázaného a nikým netvrzeného předpokladu, že žalovaná je neteří původního vlastníka sporného pozemku. Dále soud provedl rozbor obsahu výzvy ze dne 29. 4. 1991, která byla doručena Ministerstvu pro správu národního majetku a v níž žádali Š. F., F. Č. a žalovaná o vydání pozemků podle zákona č. 403/90 Sb. a není zde uveden sporný pozemek. Ve výzvě ze dne 26. 4. 1991 F. Č. a Š. F. žádali o peněžitou náhradu jako dědici a osoby oprávněné po A. K., ale nebylo žádáno o vydání sporného pozemku. Tento pozemek je zmíněn až v čestném prohlášení ze dne 7. 10. 2009 vyhotoveným Ing. I. Č., I. Č., J. Ř., M. Š. a žalovanou. Text čestného prohlášení je v rozporu s textem výzvy a i s textem výzvy ze dne 30. 4. 1991 a byl vyhotoven zjevně účelově. Ve spise je založena žádost ze dne 30. 4. 1991 adresovaná Ministerstvu pro správu národního majetku a jeho privatizaci o vrácení vyvlastněných nemovitostí jako doplnění žádosti ze dne 26. 4. 1991 s tím, že výzva pravděpodobně neobsahuje i pozemek parc. č. xxx, a proto je doplněn i tento pozemek. Žádost je psána na jiném psacím stroji, než žádost doručená dne 30. 4. 1991, je podepsána žalovanou a pod jejím podpisem je uvedeno, že je psána i za Š. F. a F. Č., aniž by byla připojena plná moc. Na žádosti není podací razítko ministerstva. Ministerstvo financí v přípisu ze dne 17. 8. 2012 uvedlo, že ve spise Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci se dodatek k žádosti datované dne 30. 4. 1991 nenachází a kopie tohoto dodatku byla ministerstvu předložena v rámci jiné korespondence v roce 2012.
5. Sporný pozemek nebyl uveden v seznamu pozemků privatizovaného podniku, k nimž je uplatňován restituční nárok. Privatizační projekt vycházel ze skutečnosti, že na sporný pozemek nebyl včas uplatněn restituční nárok, Ministerstvo financí žádost neevidovalo a žalovanou předložená žádost postrádá podací razítko, byť ostatní žádosti toto razítko obsahují. Soud proto uzavřel, že ani tato výzva nebyla ministerstvu doručena v zákonné lhůtě. Tento závěr koresponduje se závěrem, který vyjádřil Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 23. 3. 2020, č. j. 10A 64/2018-262, který se zabýval tvrzenou nicotností správního rozhodnutí, přičemž posouzení věcné správnosti tohoto rozhodnutí je v pravomoci nyní rozhodujícího soudu. Správní spis neobsahoval žádost o vydání sporného pozemku, která byla adresována žalobkyni, a protože nebylo včas o vydání sporného pozemku požádáno a lhůta je lhůtou prekluzivní, žalobkyně nebyla osobou oprávněnou k vydání pozemků a nebylo třeba se zabývat dalšími podmínkami pro jeho vydání.
6. Soud prvního stupně rozhodoval v řízení podle části páté o. s. ř., nikoliv o určení vlastnictví žalobkyně. Žalovaná tvrdila, že sporný pozemek na stát přešel bez právního důvodu a byl by zde důvod pro restituci podle § 6 odst. 1 písm. p) zákona o půdě. Soud prvního stupně

zdůraznil, že restituční předpisy jsou předpisy speciálními k předpisům obecným a nelze je obcházet podáním žaloby na určení vlastnictví. V této věci zde byla speciální úprava podle zákona o půdě. Zákon umožnil, aby do vlastnictví třetí osoby byly převedeny věci, ke kterým restituční nárok mohl být uplatněn, ale uplatněn z různých důvodů nebyl a tyto věci nebyly v souladu se zákonem vydány. Pražské služby ke dni účinnosti zákona o půdě, tedy ke dni 24. 6. 1991, pozemek držely, poté zanikly a jejich právním nástupcem je žalobkyně, na kterou přešel privatizovaný majetek se všemi závazky. I kdyby soud vyšel z předpokladu, že za postačující je považováno podání žádosti u Pozemkového úřadu, pak restituční nárok nebyl před privatizací uplatněn. Byť by se vycházelo z předpokladu, že zde existuje výzva k vydání nemovitosti, ta však byla adresována Státnímu statku a pozemek byl od roku 1986 ve správě Pražských komunikací. Uplatněný nárok na vydání pozemku není oprávněný, a proto bylo třeba rozhodnout o nahrazení původního rozhodnutí Pozemkového úřadu. Právní účinky tohoto rozhodnutí byly podle § 102 odst. 9 ve spojení s § 99 odst. 3 a § 2 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., stanoveny ke dni nabytí právní moci rozhodnutí. Žalovaná o vydání pozemku včas nepožádala, není oprávněnou osobou a nepřísluší jí náhrada podle § 11 odst. 2 a § 17 či § 16 zákona o půdě. Výrok o nákladech řízení byl odůvodněn § 142 odst. 1 o. s. ř.

7. Proti tomuto rozsudku se odvolala žalovaná, která namítala, že není oprávněnou osobou po J. M. B. a nemůže jí být vydán majetek, o který přišel ke dni svého úmrtí, tedy do 21. 10. 1980. Žalovaná je však nespornou oprávněnou osobou po JUDr. J. B., bratrovi J. M. B., neboť je jeho univerzální závětní dědičkou. Podle zákona o půdě jí náleží polovina majetku, který ze zákona přešel dne 21. 10. 1980 z majetku J. M. B. do podílového spoluvlastnictví jeho dvou přeživších sourozenců. J. M. B. zemřel bezdětný, svobodný, a jeho zákonnými dědici byli jeho sourozenci JUDr. J. B. a A. B., provdaná K., kteří každý z poloviny zdělili veškerý majetek svého zemřelého sourozence, a to bez ohledu na to, zda ten byl v dědickém rozhodnutí uveden či nikoliv. Bez právního významu je i to, zda určitý konkrétní majetek byl zapsán v tehdejší evidenci nemovitostí u Střediska geodesie, neboť zápisy měly pouze evidenční charakter a neprokazovaly skutečné vlastnické právo. Žalovaná trvala na tom, že ohledně majetku po JUDr. J. B. podala restituční výzvu řádně a včas, a to se všemi náležitostmi, které vyžaduje i Ústavní soud České republiky a Nejvyšší soud České republiky ve své judikatuře (nálezy sp. zn. IV. ÚS 575/2003, IV. ÚS 189/98, IV. ÚS 371/1998, I. ÚS 165/2000, a rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28Cdo 1351/2001). Žalovaná akcentovala nutnost extenzivního výkladu v restitučních věcech, aby byl naplněn účel a cíl restitucí a zdůraznila lidský rozměr tragédie rodiny B. v době nesvobody, čímž se soud prvního stupně vůbec nezabýval. Zdůraznila nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 144/01, II. ÚS 747/2000, I. ÚS 754/01, IV. ÚS 176/03, I. ÚS. 755/06, a plenární nálezy sp. zn. Pl. ÚS 21/96. Ústavní soud zavázal obecné soudy, aby odmítly přehnaný formalismus a zohlednily individuální rozměr každého případu, nelpěly na doslovném výkladu restitučních předpisů a vystupovaly vstřícně k oprávněným osobám a aby postup státního orgánu nebyl vykládán v neprospěch oprávněných osob. Žalovaná od počátku uváděla, že rozhodnutí Pozemkového úřadu Praha ze dne 13. 12. 2012, č. j. PÚ 721/12, je vadné, a v odůvodnění obsahuje nesmyslnou argumentaci a stát vyrobil prostřednictvím svých zaměstnanců úřední paskvil, který je v diametrálním rozporu s tím, co oprávněné osoby předložily Pozemkovému úřadu v podobě listinných důkazů. Nyní má žalovaná platit náklady řízení žalobkyni za to, že státní úředníci si v odůvodnění vyfabulovali důvody rozhodnutí a ani jejich vyčíslení není správné. Žalovaná zpochybnila správnost privatizačního procesu nabytí majetku žalobkyní, neboť sporný pozemek byl dotčen restitučním řízením. Číslo pozemku xxx, i když bez lomítka, bylo uvedeno v seznamu pozemků dotčených restitucí, který vedl tehdejší Pozemkový úřad Praha a privatizační úředníci měli prověřit právní stav tohoto pozemku. Navíc se jednalo o pozemek nevyužitelný pro privatizovaný subjekt a pozemek není dosud hospodářsky nijak využíván. Žalovaná akcentovala, že i v době nesvobody existoval právní řád a pokud chtěl stát okrádat své vlastní občany, muselo se tak dít v souladu s platnými zákony, což souzené věci splněno nebylo. Žalovaná popírala, že by restituce v této věci byla nedůvodná či nezákonná a spor je

veden pouze o její rozsah. Stát si nemůže bez náhrady ponechat část majetku, který byl ukraden pouhou jeho okupací osobě, na které restituční zákonodárství nedopadá. Poukazovala na rozhodnutí Krajského soudu v Praze, sp. zn. 26Co 117/1998, ve věci Arcibiskupství pražského proti obci Dolní Břežany, kde bylo uzavřeno, že vlastnické právo nemohlo vzniknout okupací majetku státem. Stejný závěr byl přijat ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 34C 216/2005, kde rozhodoval jak odvolací soud, tak soud dovolací a spor se týkal neexistence vyvlastňovacího rozhodnutí ve věci tzv. tenisových kurtů SK Žižkov Praha. Soudy dovodily, že pokud neexistuje vyvlastňovací rozhodnutí, vlastnické právo původních vlastníků zůstalo zachováno. Dále se žalovaná zabývala otázkou správního rozhodnutí sp. zn. PÚ 721/12 ze dne 13. 12. 2012, které je nesprávné. V době rozhodování úředníků byl ztracený správní spis a ti rozhodovali zřejmě bez něj. Nikdo neví, co se v jednotlivých správních spisech nalézalo, původní oprávnění Š. F. a F. Č. zemřeli, o ztrátě správního spisu nebyli informováni až do poloviny roku 2014. Nemůže jít k tíži žalované, že úředníci Pozemkového úřadu uvedli, že existuje příbuzenský poměr mezi ní a J. M. B.. O opaku svědčily i doklady, které předkládaly oprávněné osoby a jejich zástupci. V souzené věci je přezkoumávána pouze část dílčího správního rozhodnutí sp. zn. PÚ 721/12, a to ve vztahu k pozemku parc. č. xxx. U Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 7C 343/14 byl prováděn přezkum ve vztahu k celému dílčímu správnímu rozhodnutí a žalovaná tam byl v postavení žalobkyně. Podstatná část rozhodnutí se týká pozemku bývalého PK xxx, v k.ú. Xxx, jeho výměra podle dílčího správního rozhodnutí představuje 74 474 m². Ohledně těchto pozemků existovalo rozhodnutí ze dne 13. 8. 1980 o umístění stavby Depa Hostivař, ve kterém je ještě dva měsíce před svou smrtí J. B. označován jako vlastník PK xxx. Je tedy vyloučeno, aby ve dvou měsících zbytku svého života o své vlastnické právo přišel a nepřišel o něho okupací majetku v padesátých letech. Pozemky v rozhodnutí uvedené nebyly státem nikdy okupovány, nebyly využívány a stát na nich začal realizovat stavbu Depa Dopravního podniku Hlavního města Prahy až po smrti J. M. B.. Dále se žalovaná zabývala podrobně jiným rozhodnutím Pozemkového úřadu sp. zn. PÚ 1978/09 ze dne 24. 11. 2009, z něhož vyplývá, že J. B. tři měsíce před svou smrtí byl vlastníkem sporných pozemků, které pronajal a má jít o údajně vyvlastněný majetek. Po jeho smrti nemovitosti přešly do vlastnictví jeho sourozenců, kteří jsou oprávněnými osobami. J. M. B. za svého života nepozbyl vlastnické právo, a proto následovala zákonná dědická sukcese. Jeho právní nástupci jako osoby oprávněné mohly o vlastnické právo přijít pouze způsobem předvídatelným v ustanovení § 6 zákona o půdě. O své vlastnické právo takto nepřišly a opakovaně tedy proběhlo dodatečné dědické řízení jak po zůstaviteli J. M. B., tak dokonce po jeho otci J. B.. Je povinností soudu zkoumat, jak došlo k převodu sporného pozemku do socialistického vlastnictví, zda se tak stalo v souladu s tehdy platným zákonodárstvím, kdy se tak stalo a odkdy a jakým způsobem stát pozemek užíval. Judikatura je nejednotná a žalovaná trvá na tom, aby tyto otázky byly postaveny najisto. Při podání žádosti o restituci byla žalovaná zastoupena JUDr. Petrem Kotkem a ten v podání ze dne 2. 12. 1992 požádal o vydání veškerého zemědělského majetku, což je postačující. Správní orgán považoval výzvu za dostatečnou a zanesl všechny pozemky dotčené restitučním řízením do svého vlastního interního seznamu pozemků dotčených restitucí. To, že se dochoval výtisk datovaný 16. 11. 2009 neprokazuje, že tam byl dotčený pozemek zapsán až v roce 2009, jak nesprávně uzavřel soud prvního stupně. K tíži žalované nejde ani to, že je zde zapsán pozemek bez lomítka s označením xxx. Nesprávný je i závěr soudu prvního stupně zpochybňující pravost listiny ze dne 30. 4. 1991, o sporném pozemku správní orgán vedl správní řízení a ten byl zapsán v seznamu pozemků dotčených restitučním řízením. Výklad soudu prvního stupně je zatížen předpojatým formalismem. Lze souhlasit s tím, že pozemek původního PK xxx náležel minimálně od počátku dvacátého století k tzv. Bxxx xxxK, soud prvního stupně však nesprávně posoudil otázku přechodu vlastnictví na stát. Správně sice citoval relevantní listiny, ale vyvodil z nich nesprávné právní závěry, neboť rozhodnutí ze dne 13. 12. 1960 je absolutně nicotné správní rozhodnutí. Velkochov laboratorních zvířat MP sporný pozemek nikdy nezískal do

svého vlastnictví a ani jej neužíval. Tento pozemek nemohl být vyvlastněn podle § 5 vládního nařízení č. 15/1959 a změna vlastnictví nebyla nikdy zapsána ve vložce č. 1 pozemkové knihy pro k.ú. Xxx. Tento národní podnik pozemek nikdy neužíval, a nebyl předmětem vyvlastňovacího rozhodnutí ze dne 27. 11. 1961, neboť úředníci se domnívali, že k vyvlastnění došlo již dne 13. 12. 1960. Státní pozemkový úřad argumentoval, že prostá okupace majetku J. M. B. postačovala k přechodu vlastnického práva, Velkoněmecká říše okupovala majetek J. M. B., komunistický režim v tom pokračoval a po jeho smrti pokračoval v okupaci majetku jeho sourozenců a okupoval i majetek, který prošel dodatečným dědickým řízením a který oprávněné osoby zdědily. Žalovaná specifikovala otázku rozsahu oprávněných osob a dále namítala, že otázku povinných osob soud prvního stupně dostatečně neobjasnil, neboť neprovedl důkaz k prokázání toho, kdo sporný majetek vlastnil ke dni 24. 6. 1991, kdy nabyl účinnosti zákona o půdě. Sporný pozemek byl dotčen restitučním řízením, nemohl být privatizován ve prospěch žalobkyně a zůstal ve vlastnictví státu a správnou povinnou osobou má být Ministerstvo financí České republiky. Žalovaná popírala, že by někdy poskytla správnímu orgánu nepravdivé údaje a nikdy netvrdila žádný svůj příbuzenský vztah k rodině B.. Dokládala veškerá dědická rozhodnutí svědčící o opaku. Žalovaná namítala, že i po procesní stránce došlo k pochybení, neboť žalobní petit zněl jako určovací žaloba na určení vlastnictví a byl nesprávně formulován a žaloba byla v režimu § 244 a násl. o. s. ř. neprojednatelná. V roce 2020 žalobkyně požádala o změnu žalobního petitu, o čemž soud nerozhodl, přesto takovému petitu vyhověl. Z provedeného dokazování vyplývá, že bezprostředně před smrtí J. M. B. mu vlastnický část majetku stále náležela a stát jeho vlastnické právo respektoval. Sporný pozemek po celou dobu nebyl nijak hospodářsky využit a ležel ladem, každý pozemek je nutno zkoumat samostatně a zjišťovat, kdy a za jakých okolností, nebo zda vůbec přešel v rozhodném období do dne smrti J. M. B. do vlastnictví státu. Z těchto důvodů žalovaná navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

8. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání navrhl potvrzení napadeného rozsudku jako správného. Nesouhlasila se námitkami uvedenými v odvolání a akcentovala, že nebyl specifikován odvolací důvod ve smyslu § 205 odst. 2 o. s. ř. Žalovaná navrhuje zrušení napadeného rozsudku a dovolává se zřejmě § 205 odst. 2 písm. f) o. s. ř., tato možnost však je dána jen v rozsahu omezeném principem neúplné apelace podle § 205a o. s. ř. Žalovaná odkazuje v odvolání na řadu nepřipustných novot ohledně tvrzení a důkazů, například seznam pozemků dotčených restitucí, dodatečné projednání dědictví po J. B., tvrzení analogie k církevním restitucím, rozhodnutí o umístění stavby depo Hostivař, nájemní smlouva ze dne 9. 6. 1980 a výpisy z evidence nemovitostí. K těmto skutečnostem či důkazům odvolací soud nemůže přihlídnout. Mezi účastníky není sporné, že předmětný pozemek byl součástí tzv. Bxxx xxxK, jehož původním vlastníkem byl J. B., dále, že restitučním předpisem aplikovatelným v dané věci je zákon o půdě, žalovaná není oprávněnou osobou po J. B. ve smyslu zákona o půdě, je sousedkou a závětní dědkou jeho bratra JUDr. J. B. a rozhodnutí Pozemkového úřadu, které je předmětem přezkumu tohoto soudního řízení, je i podle žalované zjevně špatné. Dále se žalobkyně podrobně vyjadřovala k otázce přechodu sporného pozemku z J. B. na československý stát. Napadený rozsudek není založen na tom, že sporný pozemek přešel do vlastnictví státu okupací, což mylně tvrdí v odvolání žalovaná. Soud prvního stupně uzavřel, že sporný pozemek přešel do vlastnictví státu, resp. národního podniku Velkochoch laboratorních zvířat na základě vyvlastňovacího rozhodnutí. Soud prvního stupně se okrajově vyjadřoval k možné aplikaci § 6 odst. 1 písm. p) zákona o půdě, ale pouze za účelem vyvracení alternativní argumentace žalované. Podkladem pro odnětí pozemku z vlastnictví J. B. je pravomocné správní rozhodnutí vydané na základě vládního nařízení č. 15/1959 Sb., a žalovaná nemůže být proto považována za osobu oprávněnou k vydání sporného pozemku, neboť bratr J. B. JUDr. J. B. pozemek sám nikdy nenabyl. V závěru odvolání žalovaná uznává, že vyvlastňovací rozhodnutí bylo vydáno, tvrdí však, že pro jeho vydání nebyly splněny zákonné předpoklady a jde o rozhodnutí nicotné. Žalovaná požaduje po soudu, aby

přezkoumával, zda v 50. a 60. letech dvacátého století Okresní národní výbory vykonávaly své pravomoci v souladu s tehdy platným § 5 vládního nařízení č. 15/1959 Sb., což je požadavek absurdní. V tomto soudním řízení soud posuzuje na rozhodnutí Pozemkového úřadu a nikoliv vyvlastňovací rozhodnutí, které již nelze přezkoumávat. Dále se žalobkyně podrobně vyjadřovala k otázce žádostí, které postupně žalovaná uplatnila, podrobně rozebírala jednotlivé žádosti a rovněž jednotlivá rozhodnutí Ústavního soudu i Nejvyššího soudu, na která žalovaná v odvolání odkázala. Žalobkyně ve světle tohoto rozboru považuje závěry soudu prvního stupně o tom, že nebylo řádně o sporný pozemek ze strany žalované požádáno, za správné. Přístup soudu prvního stupně rozhodně nebyl formalistický, jak tvrdí žalovaná, soud se vypořádal se všemi relevantními tvrzeními a důkazními návrhy žalované. Na závěr žalobkyně upozornila na skutečnost, že proti úředníkům, kteří se podíleli na vydání rozhodnutí Pozemkového úřadu, je vedeno trestní řízení pro podezření ze spáchání trestných činů zneužívání pravomoci veřejného činitele, zneužití pravomoci úřední osoby a maření úkonu veřejného činitele. V trestním řízení byl dne 9. 7. 2020 vydán nepravomocný rozsudek Městského soudu v Praze pod sp. zn. 45T 9/2019, všichni tři obžalovaní úředníci byli shledáni vinnými a dvěma z nich byly uloženy víceleté nepodmíněné tresty odnětí svobody. Všichni úředníci v rámci trestního řízení připustili, že rozhodnutí Pozemkového úřadu je vadné a nemělo být vydáno. Tento rozsudek žalobkyně připojila s tím, že se nejedná o nový důkaz, neboť nastal až po vyhlášení napadeného rozsudku.

9. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek i řízení mu předcházející v odvolacím jednání (§ 212, § 212a, § 214 odst. 1 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
10. Předně se odvolací soud zabýval tím, zda soud prvního stupně nezatížil řízení vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, jak má na mysli ustanovení § 219a odst. 1 písm. a), b) o. s. ř. a dospěl k závěru, že tomu tak není. Řízení bylo vedeno původně o určení, že žalovaná není vlastníkem sporného pozemku a že vlastníkem je žalobkyně. Dne 1. 2. 2019 žalobkyně po výzvě soudu změnila požadovaný petit a navrhla, aby soud nahradil rozhodnutí Pozemkového úřadu Praha, které označila tak, že se žalované sporný pozemek nevydává. Při ústním jednání dne 24. 6. 2020 byla oprava žalobního petitu přečtena a v konečném rozhodnutí soud prvního stupně podle tohoto návrhu postupoval. K opravě žalobního petitu žalobkyně přikročila po poučení ze strany soudu, kterého se jí dostalo usnesením ze dne 11. 1. 2019, č. j. 21C 57/2013-155. Toto upřesnění žalobního petitu nebylo změnou žaloby ve smyslu § 95 o. s. ř., jak nesprávně dovozuje žalovaná v odvolání, a proto nebylo povinností soudu o této změně rozhodovat. Tento závěr je v souladu i s judikaturou Nejvyššího soudu České republiky (srovnej např. rozhodnutí ze dne 23. 3. 2010, sp. zn. 33Cdo 466/2008).
11. Soud prvního stupně provedl nutné dokazování, náležitě zjistil skutkový stav a věc správně posoudil i po stránce právní. Odůvodnění napadeného rozsudku je podrobné, soud se vypořádal se všemi argumenty, které v průběhu řízení účastníci uplatnili a své rozhodnutí náležitě a přezkoumatelně odůvodnil. Odvolací soud proto na toto odůvodnění odkazuje a nepovažuje odvolací námitky žalované za důvodné.
12. Oprávněnou osobou je státní občan České a Slovenské Federativní Republiky, jehož půda, budovy a stavby, patřící k původní zemědělské usedlosti, přešly na stát nebo na jiné právnické osoby v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 způsobem uvedeným v § 6 odst. 1 (ust. § 4 odst. 1 zákona o půdě).
13. Zemře-li osoba, jejíž nemovitost přešla v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990 do vlastnictví státu nebo jiné právnické osoby v případech uvedených v § 6, před uplynutím lhůty uvedené v § 13, nebo byla-li před uplynutím této lhůty prohlášena za mrtvou, jsou oprávněnými osobami, pokud

jsou státními občany České a Slovenské Federativní Republiky, fyzické osoby v tomto pořadí: a) dědic ze závěti, jež byla předložena při dědickém řízení, který nabyl celé dědictví, b) dědic ze závěti, který nabyl vlastnictví, avšak pouze v míře odpovídající jeho dědickému podílu; to neplatí, jestliže dědici podle závěti připadly jednotlivé věci nebo práva; byl-li dědic ze závěti ustanoven jen k určité části nemovitosti, na kterou se vztahuje povinnost vydání, je oprávněn pouze k této části nemovitosti, c) děti a manžel osoby uvedené v odstavci 1, všichni rovným dílem; zemřelo-li dítě před uplynutím lhůty uvedené v § 13, jsou na jeho místě oprávněnými jeho děti, a zemřelo-li některé z nich, jeho děti, d) rodiče osoby uvedené v odstavci 1, e) sourozenci osoby uvedené v odstavci 1, a zemřel-li některý z nich, jsou na jeho místě oprávněnými jeho děti a jeho manžel (ust. § 6 odst. 2 zákona o půdě).

14. Podle usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 20. 8. 2007, sp. zn. IV. ÚS 531/07, výčet restitučních titulů vymezených v ust. § 6 odst. 1 zákona o půdě je taxativní a zákon o půdě je ve vztahu k občanskému zákoníku lex specialis, který okruh a posloupnost oprávněných osob stanoví odlišně od dědické posloupnosti upravené v občanském zákoníku.
15. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že na základě rozhodnutí ze dne 13. 12. 1960, značka Fin/3-3517/59/Straš-A-12/28-Hrach, došlo k přechodu sporného pozemku z původního vlastníka J. M. B. na národní podnik, Velkoobchod laboratorních zvířat, ve smyslu ust. § 5 vládního nařízení č. 15/1959 Sb. Dne 27. 11. 1961 bylo vydáno další vyvlastňovací rozhodnutí, které vyvlastnilo další pozemky J. M. B., a výslovně zde bylo uvedeno, že sporný pozemek již nebyl vyvlastňován, neboť k jeho vyvlastnění došlo shora uvedeným rozhodnutím. S tím koresponduje i zápis v knihovní vložce č. 1 pro k.ú. Xxx. Žalovaná tvrdí, že sporný pozemek nebyl původnímu vlastníkovi vyvlastněn, a proto ho zdědili jeho sourozenci A. K. a JUDr. J. B. a po JUDr. J. B., který zemřel dne 15. 4. 1990, aniž o vydání sporného pozemku mohl požádat, byla závětní dědičkou žalovaná, a tím se stala oprávněnou osobou podle zákona o půdě ve vztahu k tomuto pozemku. Nárok na vydání pozemku JUDr. J. B. nevznikl, a proto nemohl přejít na žalovanou. K tomu bylo zjištěno, že žalovaná spolu se Š. F. a Ing. I. Č. a I. Č. a J. Ř., jako právní nástupci zemřelé A. K., a JUDr. J. B., se snažili o dodatečné projednání dědictví po J. B., který zemřel dne 21. 10. 1980 bez zanechání závěti. V tomto řízení zpochybnili i otázku vyvlastnění sporného pozemku a tvrdili, že vládní nařízení č. 15/1959 Sb. bylo aplikováno protiprávně a v rozporu s tehdy platnými předpisy. Se svým návrhem byli neúspěšní, neboť usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. 5. 2008, č. j. 32D 644/2007-137, jímž byl návrh na dodatečné projednání dědictví zamítnut, bylo potvrzeno usnesením Městského soudu v Praze ze dne 17. 2. 2009, č. j. 24Co 286/2008-175. Odvolací soud zde zdůraznil, že soudu nepřísluší přezkoumávat, zda při vydávání vyvlastňovacích výměrů v letech 1950 až 1968 byly splněny podmínky pro vyvlastnění sporných nemovitostí či nikoliv a přezkoumávat tyto výměry z hlediska jejich správnosti. Lze tedy jednoznačně uzavřít, že sporný pozemek přešel z J. M. B. na československý stát soudem prvního stupně popsáním způsobem.
16. Soud prvního stupně správně uzavřel, že žalovaná není oprávněnou osobou ve vztahu ke spornému pozemku s odkazem na § 4 odst. 2 zákona o půdě. Žalovaná byla závětní dědičkou JUDr. J. B. a nebyla v žádném příbuzenském vztahu k J. M. B., ani sama nezpochybnila. Ke stejnému závěru dospěl rovněž Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 23. 3. 2020, č. j. 10A 64/2018-262, který projednával žalobu E. M. proti Státnímu pozemkovému úřadu ve vztahu k rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 3. 2018, č. j. SPÚ 124998/2018 a č. j. 125006/2018.
17. Je-li postaveno najisto, že žalovaná nebyla oprávněnou osobou dle § 4 odst. 2 zákona o půdě, pak i kdyby podala v zákonné lhůtě řádnou žádost o navrácení sporného pozemku, pak ten jí nemohl být vydán. Soud prvního stupně se i touto otázkou velmi detailně zabýval a

zjistil, že žalovaná o vydání sporného pozemku nepožádala v prekluzivní lhůtě do 31. 1. 1993 ve smyslu § 13 zákona o půdě a právo zaniklo. Soud prvního stupně správně provedl rozbor jednotlivých listin, které byly označeny jako výzva k vydání pozemku. Žalovaná v odvolání akcentuje výzvu ze dne 2. 12. 1992, kterou podal její tehdejší zástupce JUDr. Petr Kotek a žádal o vydání veškerého zemědělského majetku po JUDr. J. B. a správní orgán na základě této výzvy pozemky dotčené restitučním řízením zanesl do svého interního seznamu pozemků dotčených restitucí. K této žádosti soud prvního stupně zjistil, že byla podána JUDr. Petrem Kotkem za Š. F., F. Č. a žalovanou, a je v ní uvedeno, že upřesňuje žádost ze dne 16. 4. 1992. Ve výzvě ze dne 16. 4. 1992 tyto osoby žádaly o vydání pozemkových parcel, uvedly parc. č. 55 pozemkových parcel v k.ú. Xxx, a neuvedly parc. č. sporného pozemku. V doplnění žádosti ze dne 2. 12. 1992 žadatelé nárok upřesnili a požadovali pozemky zapsané ve vložce č. 16, v k.ú. Xxx. Ve výzvě ze dne 16. 4. 1992 je taxativní výčet pozemků po J. B. - otci J. M. B. . V další výzvě jsou požadovány pozemky po právní předchůdkyni žadatelů A. K. a žalovaná žádala o vydání pozemku, protože spoluvlastníkem byl i JUDr. J. B.. Žalovaná v odvolání akcentovala judikaturu Ústavního soudu České republiky k otázce posuzování obsahu žádostí podle § 9 zákona o půdě a restitučních předpisů vůbec, která byla k žadatelům vstřícná (např. nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 1. 1996, sp. zn. I. ÚS 154/95, ze dne 29. 4. 2010, sp. zn. II. ÚS 2896/09). Předpokladem takového vstřícného výkladu však je, že výzvu podala osoba oprávněná ve smyslu ust. § 4 odst. 2 zákona o půdě, a byl tak naplněn první předpoklad pro úspěšnou restituci majetku, což v souzené věci nebylo splněno. Odvolací soud se však ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že žalovaná o vydání sporného pozemku v prekluzivní lhůtě nepožádala.

18. Žalovaná akcentovala, že sporný pozemek přešel na stát bez právního důvodu a je zde důvod restituce dle § 6 odst. 1 písm. p) zákona o půdě. Jak bylo shora vyloženo, k přechodu na národní podnik Velkoobchod laboratorních zvířat, došlo na základě rozhodnutí ze dne 13. 12. 1960, v době úmrtí dne 21. 10. 1980 nebyl J. B. jeho vlastníkem, a to ani podle údajů v katastru nemovitostí, a JUDr. J. B. ho nemohl zdědit. Žalovaná v odvolání odkazuje na různé jiné restituční kauzy, které nemají s projednávanou věcí žádnou souvislost a nastoluje k řešení otázky, které jsou pro rozhodnutí nadbytečné, proto se jimi odvolací soud nezabýval.
19. Z výše uvedených důvodů byl napadený rozsudek jako správný potvrzen, včetně správného výroku o nákladech řízení (§ 219 o. s. ř.).
20. Výrok o nákladech odvolacího řízení je odůvodněn § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., neboť žalobkyně byla v této fázi řízení procesně úspěšná a vznikly jí náklady za zastoupení advokátem za dva úkony právní služby po 3 100 Kč dle § 9 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif - dále jen AT, za dvě paušální náhrady po 300 Kč dle § 13 odst. 3 AT a 21 % DPH ve výši 1 386 Kč dle § 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř., celkem 8 186 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně, o jehož přípustnosti, za podmínek § 237 o. s. ř., rozhodne dovolací soud.

Praha 27. ledna 2021

JUDr. Věra Sýkorová v. r.
předsedkyně senátu